

Verslag en evaluatie werkzaamheden Commissie Bemesting Akkerbouw Vollegroondsgroenten 2018

7 mei 2019

Janjo de Haan namens de CBAV

Aanleiding van deze notitie

De Commissie Bemesting Akkerbouw Vollegroondsgroenten (CBAV) stelt de bemestingsadviezen in de akkerbouw en groententeelt vast. De BO-akkerbouw financiert de activiteiten van de CBAV en heeft de CBAV verzocht kort verslag te doen van haar werkzaamheden van het afgelopen jaar (2018) en haar werkzaamheden te evalueren. Deze notitie omvat deze aspecten.

Samenstelling CBAV

De samenstelling van de CBAV is in 2018 gewijzigd ten opzichte van 2017. De leden per 31 december 2018 van de CBAV zijn:

1. Edwin Michiels (LTO Nederland, voorzitter)
2. Janjo de Haan (WUR, secretaris)
3. Willem van Geel (WUR)
4. Geert Dubben (NAV)
5. Jaap Schroder (WUR)
6. Romke Postma (NMI)
7. Peter Wilting (IRS)
8. Harm Brinks (Delphy)
9. Arjan Reijneveld (Eurofins Agro)
10. Jannie Peltjes (HLB)

In 2018 is Klaas Hoekstra opgevolgd door Geert Dubben als vertegenwoordiger van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV), Geert Hurlings is opgevolgd door Janny Peltjes als vertegenwoordiger van HLB.

Activiteiten CBAV 2018

- Basis werkzaamheden van de commissie:
 - *Commissie-overleg*: 4 vergaderingen op 3 april, 3 juli, 5 september en 29 november. In de vergaderingen zijn o.a. aan de orde geweest:
 - Verslag 2018 en Werkplan 2019
 - Communicatie 2018 en in het bijzonder de Themamiddag bemesting akkerbouw
 - Bespreken resultaten onderzoeksprojecten BO-Akkerbouw op gebied van bodem en bemesting
 - Nutriëntenbalans akkerbouw
 - Actualisatie stikstofbemestingsrichtlijnen
 - Systematiek voor stikstofbemestingsrichtlijnen
 - Afbraak organische stof
 - Bespreken onderzoeksvoorstellen 2019 en verder BO-akkerbouw op gebied van bodem en bemesting
 - Effecten (blad)bemesting met sporenelementen
 - Vervolg Nieuwe systematiek N bemestingsrichtlijnen

- Vervolg Actualisatie N-richtlijnen
 - Literatuurstudie Interacties tussen K, Mg en Ca en N en K
 - Nutriëntenbalans akkerbouw
- Adviezen, richtlijnen en aanpassingen Handboek Bodem en Bemesting
 - Besproken actualisatie N-richtlijnen graszaad
 - Verbeteringen teksten pH
 - Besproken variatie in metingen Pw
- Afstemming met Eurofins
- *Secretariaatsvoering*: voorbereiding van vergaderingen, inhoudelijk en technisch beheer van de website Handboek Bodem en Bemesting, beantwoording van korte inhoudelijke vragen van gebruikers en archivering van alle relevante documenten.
- Communicatie: zie overzicht in bijlage. De volgende activiteiten zijn uitgevoerd in 2018.
 - 5 nieuwsberichten op de site van het Handboek Bodem en Bemesting
 - Social media activiteiten (Twitter, Facebook, LinkedIn). Stand van zaken per 17 april 2019:
 - Twitter 368 volgers (groei van 17 in 2018) en 88 tweets (12 in 2018)
 - De Facebookpagina van de CBAV was gekoppeld aan het Twitter-account. Door een technische storing zijn Twitterberichten vorig jaar niet doorgeplaatst op Facebook.
 - 1 vakbladartikel
 - Themamiddag CBAV bemesting akkerbouw 29 november 2018 (ca. 90 bezoekers)
- Uitbouwen Handboek Bodem en Bemesting en actualisatie van adviezen
 - Teksten rond pH-bemesting zijn aangepast
 - Fosfaatbemestingsadviezen: De ontwikkeling van een nieuw fosfaatbemestingsadvies op basis van P-Cal₂ en P-Al voor het gewas aardappel is in 2017 besproken in de commissie. Het nieuwe fosfaatadvies wordt ook ontwikkeld voor andere gewassen, maar is nog niet aan de CBAV voorgelegd. Eurofins heeft tevens aangegeven een nieuw kalibemestingsadvies aan de CBAV te willen voorleggen. Dit is in 2018 echter ook nog niet gebeurd. In september 2018 is de voortgang met Eurofins besproken. Eurofins geeft aan te weinig capaciteit te hebben om dit snel af te ronden.
- Lange termijn visie bodem- en bemestingsadviezen. Er is in september een gesprek met Eurofins Agro geweest over hun rol in de commissie en de positionering van de commissie in het veld rond bemestingsadviezen.

Evaluatie CBAV 2018

In 2018 heeft de commissie de werkwijze van de afgelopen jaren doorgezet, waarin het zich beperkt tot de kerntaken (advisering BO-akkerbouw, beoordelen adviezen, beheer Handboek Bodem en Bemesting en communicatie) en waarbij inhoudelijke ontwikkeling van adviezen en onderzoek ondergebracht worden in aparte onderzoeksprojecten. De uitgevoerde activiteiten zijn in 2018 echter beperkt geweest door een beperkt aanbod van nieuwe of aan te passen adviezen en communicatie hierover. Dit heeft geresulteerd in een beperkte communicatie in 2018 naast de Themamiddag bemesting. Hiermee is de stijgende lijn van eerdere jaren van bezoek website en interactie op social media afgevlakt. Toch blijft de website goed bezocht ondanks het beperkte aantal nieuwsberichten in 2018. De Themamiddag Bemesting Akkerbouw op 29 november in Putten over de rol van bodembiologie in bemesting was zowel wat betreft inhoud als aantal bezoekers succesvol. Er waren circa 90 bezoekers waarvan ongeveer de helft akkerbouwer was. We hebben veel goede reacties terug gehad op de themamiddag.

De wensen tot ontwikkeling van het Handboek Bodem en Bemesting en de vernieuwing van de bodem en bemestingsadviezen, zoals vorige jaren geuit in de evaluatie, blijven staan. De belangstelling voor onderwerpen over bodem en bemesting in de praktijk is groot. Er zijn veel nieuwe ontwikkelingen gaande in de praktijk die veel vragen oproepen. Bij gebrek aan financiering is ook hier dit jaar geen vooruitgang in geboekt. De noodzaak om te werken aan vernieuwing en betere ontsluiting van adviezen via het Handboek Bodem en Bemesting als objectieve en onafhankelijke bron van informatie voor akkerbouwer wordt door de CBAV en vele partijen in de akkerbouw echter van groot belang gevonden.

De rol van de CBAV in het huidige krachtenveld rond bodem en bemesting is onduidelijk. Er is in de laatste jaren weinig onafhankelijk onderzoek wat leidt tot bijstelling van adviezen in het handboek. Er is behoefte voor aanpassing en verbetering van bemestingsadviezen maar daar ontbreken financiële

middelen voor. Daarnaast zijn er een groot aantal commerciële partijen die met eigen bodem en bemestingsadviezen de markt op gaan zonder dat duidelijk is wat de kwaliteit van de adviezen is. De CBAV heeft mede hiervoor een systematiek opgezet om ook adviezen van derden te kunnen beoordelen. Dit is tot nu toe alleen toegepast op de huidige stikstofbemestingsadviezen in het Handboek.

Al met al ervaart de CBAV veel draagvlak voor haar doelen in de akkerbouw praktijk. Echter de financiering en de huidige marktsituatie zijn zodanig dat de CBAV die doelen niet kan bereiken. De CBAV gaat daarom in 2019 verkennen welke rol de commissie wel goed kan vervullen en hoe dit het beste georganiseerd kan worden. De commissie gaat in gesprek met stakeholders rond de CBAV en ook kijken of de samenwerking met de Commissie Bemesting Grasland en Voedergewassen (CBGV) versterkt kan worden.

In het werkplan voor 2019 is hier beperkt budget voor gereserveerd. Echter het budget 2018 is niet helemaal uitgeput. In overleg met BO-Akkerbouw is afgesproken het overgebleven budget (7 131 euro) door te schuiven in 2019 en mede te gebruiken voor de positiebepaling van de CBAV in de toekomst.

Bijlage Overzicht uitgevoerde communicatie 2018

Website www.handboekbodemenbemesting.nl

Bezoek website

- Aantal bezoeken in 2018 36.601 (2017: 35.751; 2016: 23.821; 2015: 13.821)
- Populairste bezochte pagina's buiten de homepage (aantal bezoeken sinds jan 2017):
 1. Type-meststoffen-en-hun-werking-en-efficientie 8 683
 2. Effect-pH-op-bodemleven 4 295
 3. Effect-pH-op-beworteling-opname-mineralisatie-en-beschikbaarheid-nutrienten.htm 3 798
 4. Organische-stof 3 623
 5. Bodemstructuur 3 059
 6. CEC-bezetting-CaMgK 2 915
 7. Overzicht-analysemethoden-en-adviessystemen 2 694
 8. Zwavel-1 2 317
 9. Kengetallen-organische-stof 2 096

Nieuwsberichten

Zie <https://www.handboekbodemenbemesting.nl/nl/handboekbodemenbemesting/Nieuws.htm>

1. 12 december 2018 Werken aan een betere bodembioogie
2. 22 oktober 2018 Uitnodiging themamiddag Bemesting Akkerbouw CBAV 2018
3. 10 augustus 2018 Actualisatie fosfaat-, stikstof- en organische-stofbalansen akkerbouw- en vollegrondsgroentenbedrijven
4. 10 juli 2018 Beregenen in de akkerbouw: passen en meten
5. 8 juni 2018 Stikstofbemestingsadviezen: actualiteit en systematiek voor aanpassing

Social media (stand van zaken per 17 april 2019)

- Twitter (https://twitter.com/CBAV_advies):
 - o 368 volgers (+17 sinds begin 2018)
 - o 88 tweets waarvan ca. 12 in 2018
 - o Populaire berichten (> 1500 weergaven)
 - Stikstof- en fosfaatbalansen gewijzigd door gestegen opbrengsten.
 - Presentaties en verslag van Themamiddag Bemesting Akkerbouw over bodembioogie van de CBAV op 29 nov in Putten is nu beschikbaar:
 - Op de Themamiddag Bemesting Akkerbouw van de CBAV op 29 nov in Putten ook aandacht voor bodemkwaliteitsinstrumenten. Welke hulpmiddelen zijn er om je bodem te verbeteren en wat kan je ermee?
 - De Themamiddag Bemesting Akkerbouw 2018 is op 29 november 2018 van 13:00-17:00, de Aker, Putten. Aanmelden kan vanaf nu
 - "Aankondiging Themamiddag Bemesting Akkerbouw CBAV 2018: reserveer 29-11-2018! De rol van bodembioogie in bodemvruchtbaarheid en opbrengstverbetering. Voor het voorlopige programma
- Facebook in 2018 geen activiteit omdat Facebook en Twitter ontkoppeld waren

Vakbladartikelen

Akkerwijzer. Wetenschap verkent biologische bodemweerbaarheid. Nov 2018
<https://www.akkervijzer.nl/artikel/147500-wetenschap-verkent-biologische-bodemweerbaarheid/>

Themamiddag

Themamiddag CBAV 29 november 2018 in Putten, 90 aanwezigen. Verslag en presentaties zie nieuwsbericht <https://www.handboekbodemenbemesting.nl/nl/show/Werken-aan-een-betere-bodembioogie-.htm>